

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. מרחיקין את הנבלות ואת הקברות ואת הבורסקי מן העיר חמשים אמה אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר.....1
- ב. ומרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים ורבי יוסי מתיר בחרדל.....2
- ג. שכינה בכל מקום ... לכל רוחתא אוקמן לבר ממזרח ולאן משום דלית ביה שכינה אלא משום דמורו בה מיני.....3
- ד. הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין.....3
- ה. וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום.....5
- ו. אתון דיתביתו בצפונה דא"י אדרימו אדרומי.....5
- ז. אף על פי שהבור קודמת לאילן לא יקוץ שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו.....6
- ח. מודי ר' יוסי בגירי דידיה.....6
- ט. דכי הוה דייקי שומשמי הוה נידא אפדניה ... בגירי דיליה.....8

דף כה.

א. מרחיקין את הנבלות ואת הקברות ואת הבורסקי מן העיר חמשים אמה אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר

צריך להרחיק¹ מן העיר חמשים אמה דברים שיש בהם ריח רע. כגון נבילות וקברות² ובורסקי כלומר מפעל לעיבוד עורות.

ואפילו³ כשמרחיק לא יעשה בורסקי אלא למזרח העיר, מפני שרוח מזרחית חמה היא וממעטת היזק ריח עיבוד העורות.

¹ שו"ע ונו"כ קנב כג

² והנה בש"ך יורה דיעה סימן שס"ה ס"ק ב' מביא בשם הלבוש [שם סעיף ב'] מעם חדש בהרחקת הקברות מהעיר, שלא יתעצבו כישפגעו בו. והש"ך דחהו, דמש"ס משמע דמשום ריח רע.

³ שו"ע ונו"כ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ב. ומרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים ורבי יוסי מתיר בחרדל

כבר התבאר לעיל דף יח. בכל הנזקין שהוזכרו שאסור לסומכן⁴, מותר לעשות בשלו כשאינן שם דבר הניזוק עדיין, לבד מחפירת בור אצל שדה העשויה לבורות הנזכר לעיל דף יז: מפני שבכל חפירה שחופר הוא מרפה הקרקע של חבירו והרי זוהי כמזיק בידים⁵ משא"כ בכל שארי ההרחקות כיון שאין הנזק מוכן ויבא לאחר זמן כשיעשה הניזוק. ויש חולקין בזה⁶ שאפילו כשאינן שם דבר הניזוק אסור לו לעשות כיון שדבר זה ראוי להזיק עתה ולאחר שיעשה חבירו יבא לו הנזק מדבר זה עצמו שעושה והרי זה דומה כנזק בידים.

אולם דבר שאינו מזיק עתה בעת שעושהו אלא לאחר זמן או מאליו מותר ולפיכך הבא⁷ לעשות משרה של פשתן בעד גינת חבירו, אף על פי שמי המשרה נבלעים בארץ והולכים ומפסידים את הירק, אינו צריך להרחיק כי אם⁸ ג' טפחים או מעט יותר, והשאר על הניזוק להרחיק עצמו, וכן הדין בנוטע כרישים סמוך לבצלים של חבירו, אף על פי שלכשיגדלו הכרישים יפיגו טעם הבצלים. וכן בנוטע חרדל בעד כוורת דבורים, אף על פי שהדבורים יאכלו העלים ומתוך כך יפסידו הדבש. כיון שהנזק יבא לאחר זמן מותר כשאינן דבר הניזוק כעת. שהרי עושה בתוך שלו ועל הניזוק להרחיק את עצמו אם ירצה שלא יגיע לו הנזק.

⁴ טור שם אות מז ומובא ערוה"ש שם א, כו, כז

⁵ לכאורה לדכת הרמב"ן גם בזרעים וכו' דינו כבור שהרי כתב דילמא מהשתא נמי זרעים מחלידים את הקרקע שהכותל מתקלקל בו לכשיבנה, וא"כ הוי גירי דיליה ממש כעת וצ"ע

⁶ דעת רש"י ורב אלפס ולרמב"ן יש טעם אחר וז"ל בין לרבנן בין לר' יוסי לא מצי למימר אסמוך אנא האידינא וכי עבדת כותל אשקליה דהשתא ליכא היוזקא כלל לא גירי ולא דלאו גירי, שבין שסמך קשה הוא לסלקו ונמצאו כל היום מתעצמין בדין

⁷ שו"ע ונו"כ שם לא

⁸ דכיון שאין המזיק אלא מחמת המים הנבלעים מאליהם, אין זה בכלל גיריה דיליה, ועל הניזוק להרחיק את עצמו, וסיים הרמ"א שם דה"ה בכל כיוצא בזה שאין ההיזק בא בשעת מעשה אלא בא אח"כ, על הניזוק להרחיק את עצמו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ג. שכינה בכל מקום ... לכל רוחתא אוקמן לבר ממזרח ולאו משום דלית ביה שכינה אלא משום דמורו בה מיני

כבר התבאר במסכת ברכות דף לא. שבקומו להתפלל תפלת שמונה עשרה, אם היה עומד בחוץ לארץ⁹, יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל, ויחשוב בלבו ורעיונו כאילו הוא עומד במקדש אשר בירושלים במקום קודש הקדשים היה עומד בארץ ישראל יחזיר פניו כנגד ירושלים, ויכוין גם למקדש ולבית קדש הקדשים. היה עומד בירושלים יחזיר פניו למקדש, ויכוין גם כן לבית קדשי הקדשים. היה עומד אחורי הכפורת, מחזיר פניו לכפורת. ומי שאינו יכול לכוין הרוחות, או עיור שאינו יודע להיכן לפנות, יכוין לבו לאביו שבשמים. ומי שעבר והתפלל לצד מערב, וסיים תפלתו, בדיעבד יצא ידי חובת תפלה.

אין עושין מקום הארון וצד התפלה, מול היכן שהשמש יוצאת בשעת הניץ החמה להאיר על הארץ בימי ניסן כי זהו דרך המינים. אלא יש להטות זוית התפילה מעט לכאן או לכאן¹⁰, ואף שעקב כך לא יהיה מכוין ממש נגד מקום המקדש.

ויש לתת את הדעת לכך בעת תכנון ובניית בית כנסת, אמנם אם קרה וזוית המזרח דביהכ"נ נגד השמש, אזי כשעושים הכריעות בשמו"ע יטו קצת לצדדים, וכך יעשה כל אדם כשרואה שהחמה או הלבנה כנגדו בשעה שעושה הכריעות בשמונה עשרה ובשאר מקומות שכורעים, יטה מעט גופו וראשו וישתחוה לצדדים.

דף כה:

ד. הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין

⁹ שו"ע ונו"כ או"ח צד א ב ומ"ב שם

¹⁰ כדמוכח מדברי המודות על הרא"ש פ"ד דברכות סוף סקס"ח דדי בכך ושכן הוא נהג. וברמ"א שם כתב רק מכוונים נגד אמצע היום וכתב במ"ב יא האי לישנא לאו דוקא אלא ר"ל בערך חצי שעה או שעה אח"כ שאז השמש כבר נדה הרבה ממקומה ומשערים כ"ז בעת שיחול תקופת ניסן או תשרי או שבוע אחת קודם לזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מי שרוצה¹¹ לקיים אמרם "הרוצה להחכים ידרים ולהעשיר יצפין" יכול לעשות כן אפילו בצבור¹², אף על פי שהם מתפללין למזרח, ומכל מקום צריך לצדד פניו למזרח כנגד ארץ ישראל אפילו מתפלל ביחיד.

ומנהגנו לעשות בהיפוך שעיקר עמידתו יהיה למזרח¹³ ויצדד פניו לדרום כדי להחכים, וי"א¹⁴ שיעשה רק בבעת שמתפלל על חכמה, או יצדד לצפון כדי להעשיר, וי"א¹⁵ שיעשה כן רק בעת שמתפלל על פרנסה ועשירות, ודרך זה יותר נכון כשמתפלל בצבור כדי שלא יהא נראה כמו שחלוק מהצבור קצת¹⁶, שהם עומדים למזרח והוא לדרום או לצפון, אלא א"כ שכת ועמד לצפון או לדרום והתחיל כבר להתפלל אזי די לו שיהפך פניו למזרח ולא יעקור רגליו להפוך עמידתו למזרח.

במקומות שזווית התפילה לצד מזרח ממש או נוטה לצפון, ורוצה לנטות לצד דרום כדי להחכים, אם עומד¹⁷ בצד ימין של ארון הקודש לא יעשה כן, שנראה כהופך עורפו כלפי ארון הקודש,

לכן יש מקומות¹⁸ שנוהגין לקבוע מקום ישיבת הרב בצד צפון לשמאל ארון הקודש¹⁹, למען יוכל להתפלל בשנוטה מעט לרוח דרומית ובוה מצדד פניו גם לעבר ארון

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ג.

¹² רש"י פירש שעיקר עמידתו תהיה למערב ויצדד פניו לדרום. והסמ"ג פירש להיפך שעיקר עמידתו תהיה לדרום ויצדד פניו למערב. לדעת המגן אברהם הרמ"א פסק כסמ"ג שיעמוד לכיוון דרום אך יצדד פניו למזרח. אך המחבר פסק כרש"י שיעמוד לכיוון מזרח ויצדד פניו לדרום. והיינו שבכל פעם שיכול להעמיד כל גופו לכיוון מזרח צריך לעשות כן, ואם יש לו איזה סיבה, יצדד רק את פניו לאותו צד. ולכן כשהשולחן ערוך פוסק שיעמיד כל גופו לכיוון אחר ורק את פניו יצדד למזרח על כרחך לא מדובר באדם שרוצה להחכים או להעשיר כיון שאז יש לו אפשרות להעמיד את כל גופו למזרח, ועל כרחך שהשולחן ערוך מדבר במקרה שאינו יכול להעמיד גופו לצד מזרח וכגון ברוכב על החמור. אך להגר"א והמאמר מרדכי גם המחבר פסק כהסמ"ג ולכן העמידו דבריו גם במקרה של מי שרוצה לקיים המאמר הרוצה להחכים ידרים.

¹³ כך פירש"י

¹⁴ הגרש"ז אוירבך בהליכות שלמה תפילה, פרק ח סעיף א.

¹⁵ בהליכות שלמה שם

¹⁶ מ"ב שם יב

¹⁷ מ"ב שם יא

¹⁸ שם במ"ב בשם הפמ"ג

¹⁹ ומצינו בלקט יושר עמ' כ' שכן נהג בעל תרומת הדשן, ובדברי חמודות שם משמע שגם הוא (תוס' יום טוב) נהג כן לפעמים. ובמשמרת שלום שם דצפון השיב מפי לענין תפלה שהוא נגד קרבנות וק"ק שהיטתן בצפון וכו', וע"ע שו"ת בצל החכמה ח"ג סי' ט"ו ומשנת יוסף שם דרב היושב כשפניו כלפי העם ודאי שפיר מפי בצפון שבוה הוא יושב לימין ארון הקודש, ועיי"ש עוד מעם לשבח עפ"י מנהג האשכנזים שהש"ץ בימין ארון

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הקודש, אולם מנהג העולם²⁰ להעמיד מקום הרב בדרום לצד ימין ארון הקודש, ויקפיד להתפלל ישר ולא בנטיה לצד דרום, שלא יפנה עורף לארון הקודש, ויסתפק בכריעות השמו"ע שיהיו בנטיה מעט לצד דרום²¹, או שבעת שמתפלל על חכמה יטה מעט לצד דרום.

ה. וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום

המנורה במקדש בדרום²² משמאל הנכנס ושולחן מימין שעליו לחם הפנים, ושניהם בצד קדש הקדשים מבחוץ ומזבחה הקטורת משוך מביין שניהם לחוץ, ועושיין בתוך העזרה גבולין עד כאן לישראל עד כאן לכהנים, ובונים בה בתים לשאר צרכי המקדש כל בית מהם נקרא לשכה.

ו. אתון דיתביתו בצפונה דא"י אדרימו אדרומי

כתב הלבוש²³ דע שכל הארצות האלו (ארצות אירופה) אשר אנו מפוזרין בהן, כולם הם כנגד מערבית צפונית של ארץ ישראל ואינם מכוונים במערבה של ארץ ישראל ממש²⁴. לפיכך נראה לי שטוב ונכון הוא כשעושיין בית הכנסת, שיזהרו שיעשו הכותל המזרחי שעושיין שם הארון ושמתפללין כנגדו, שתהא נוטה קצת לצד מזרחית דרומית, ואז נעמוד מכוון כנגד ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש וקדשי הקדשים, וגם לא נחקה המינים שיאמרו שאנו מתפללין כנגד השמש כמותם²⁵. ואם מזדמן למקום שהכותל

הקודש מהודר וחשוב מפי שהרב בצד השני שבוה ארון הקודש באמצע וכעין זה דיומא (ל"ז א) ג' המהלכים הרב באמצע והמלויים משני צדדיו.

²⁰ על פי המובא בספר חסידים (סימן תש"ס המובא בא"ר ופמ"ג שם) משמרת שלום סי' ט"ו אות ב' שכן מנהג רבים מהגדולים והצדיקים, דימין חשוב מפי בכל מקום, משנת יוסף הל' ביהכ"נ סוף סי' ה'

²¹ משמרת שלום שם עפ"י הדברי המודות

²² רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א הלכה ז

²³ או"ח צד ג'

²⁴ ואריכות הימים והלילות יוכיחו זה למי שיודע מעט בצורת הכדור

²⁵ וכתב אלא שזה צריך עיון באיזה אופן נעמידנה באלו הארצות. ולפום ריהטא היה נראה לי על פי תמונת צורת הכדור, שאם נעמידנה באופן שביום תקופת ניסן או תקופת תשרי או סמוך להן בששה או בשבעה ימים, כשתזרח השמש בבקר ותכנס בחלון שבאמצע כותל המזרח מן הבית הכנסת, ויכה הניצוץ כנגדה על הכותל המערבי, נוטה הניצוץ מן אמצע הכותל המערבי לצד דרום רחוק מן האמצע, באופן שבכמו חצי שעה או שעה אחר הזריחה תגיע אל אמצע הכותל ממש מול חלון המזרחי כזו: בית הכנסת כזו ודאי היא עומדת ממש באלו הארצות נגד ירושלים ובית המקדש לפי תמונת הכדור, אבל אם נעמידנה באופן שכשתזרח החמה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הוא כנגד, המזרח הוא מצדד פניו נגד מזרחית דרומית, אך אם²⁶ מזדמן לו שעומד ומתפלל בצד דרום ארון הקודש לא יעשה כן שאז יהיה נראה כהופך עורף ולא פנים כלפי ארון הקודש ע"ש.

ז. אף על פי שהבור קודמת לאילן לא יקוץ שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו

כבר התבאר לעיל דף יח. מותר לאדם לנטוע²⁷ אילן בתוך שדהו, אף על פי שיש לחבירו בור בתוך שדהו סמוך לגבול ולכשיגדלו השרשים יכנסו לתוך הבור ויפסידוהו. ואין חבירו יכול למחות שמא יכנסו לבורו ויזיקו, שזהו נזק הבא מאליו לאחר זמן ובעת שנטע אינו מזיקו וכשם שזה חופר בתוך שלו כמו כן זה נוטע בתוך שלו, מ"מ אם²⁸ נכנסו לשדהו שרשי האילן, הרשות ביד הניזק לסלק מעליו הנזק ולקצוץ השרשים²⁹, כדי להפור שם בורו, ואפי' אינו צריך להפור בור מותר לו לקצוץ שרשי חבירו כשמפריעים לו להרישה³⁰.

ח. מודי ר' יוסי בגירי דידיה

בימים הנזכרים לעיל בחלון המזרחי ויכה ניצוץ השמש בכותל המערבי ממש כנגד החלון באמצעו כזו: מיד בעת הזריחה, זהו ממש כנגד מזרח, וזהו חק המינים לעשות כן, ואם היינו עושים כן היינו מחקים את המינים, כלומר מחזיקים דבריהם וחוקם, וגם אין משתחווים נגד ירושלים ובית המקדש רק בצדם, לפיכך לא נעמיד הבית הכנסת באופן זה. ואם נעמידנה באופן שבעת הזריחה בימים הנזכרים לעיל תכה השמש בכותל המערבי נוטה לצד צפון, אף על גב שגם בבית הכנסת כזו אינו מחקה המינים, מ"מ אינה כתיקונה לפי פסוק והתפללו וגו' דרך ארצם וגו', שזו אינה נוטה לא לירושלים ולא לבית קדשי הקדשים, אדרבא היא פונה פניה מהם

מ"ב שם יא

²⁷ שו"ע ונו"כ שם לב. ועל זה אמר ר' יוסי שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו, שאין השרשים באים אלא לאחר זמן, ואין כאן גירי דיליה.

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ל

²⁹ ואינו צריך לחשוש שמא עי"ז יתייבש האילן של חבירו, וביאר בנה"מ דלא דמי לבור כשסמך השני בהיתר שמוטל עליו להרחיק בורו כדי שלא יזיק לחבירו, דשאני התם שמקלקל בורו של חבירו, אבל כאן אינו מקלקל אילנו של חבירו, אלא שמונע ממנו יניקתו, ובה לא תיקן יהושע. וכתב עוד שאם מכר השדה והניח האילן לעצמו יכול בעל השדה לחפור כיון שמוכר בעין יפה מוכר, אבל אם מכר האילן, כיון שבעין יפה מוכר הרי מכר לו גם זכות היניקה משלו, ואסור לו לקצוץ

³⁰ ועכ"פ מוכח שאם אינם מפריעים לו אסור לו לקצוץ, אף על פי שהאילן יונק מתוך שלו, ובגמרא משמע שהוא מתקנת יהושע, שע"מ כן הנחיל את הארץ.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף יז. ודרף כב: שאסור להזיק³¹ ממון חבירו או לגרום לו נזק אפילו כשמשתמש בתוך שלו תשמיש הצריך לו וממנו נמשך נזק³² לשכנו הקרוב אל ביתו, כי³³ דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, והקפידה תורה שלא יעשה אדם בתוך שלו דבר הגורם היזק לחבירו, ואפילו אינו מזיק עתה אסור לו לעשות אפילו בתוך שלו דבר העלול לבא לידי נזק³⁴, ואינו יכול שלא להרחיק הנזק ולומר שאם יבא נזק ישלם³⁵, וכן אסור לעשות תשמיש בשלו שיגרום צער לשכנו. כגון עשן או ריח רע, או שמטרידו, וכמו שיתבאר להלן

במה דברים אמורים כשהנזק נמשך ממעשיו או מכחו, אבל אם אין הנזק נמשך ממעשיו או מכחו, אלא מאליו בא, אינו חייב למנוע מלהשתמש בתוך שלו³⁶.

³¹ לשון שו"ע הרב ה' נזקי ממון סעיף יד וכבר התבאר זה בב"מ קיז.

³² ומדברי הרמב"ן והרשב"א בב"ב דף כו ע"א בההיא דרב יוסף נראה שאפילו בדבר שאינו גירי דיליה ראויה להסיד להרחיק לפנים משורת הדין שלא יזיק לחבירו, עיין שם

³³ ובחזו"א כתב שעיקרי דיני שכנים נמסרו לחכמים לקבוע מה נקרא עושה בתוך שלו, ואחרי הכרעתם הוי דין תורה. ומסברא נראה שגם בזה יש לנהוג עפ"י הכלל מה דעלך סני לחברך לא תעביד, ובהו ימנעו הרבה סכסוכי שכנים.

³⁴ כדמוכח בהא דתנור וכיוצא בזה, אף על פי שאינו מזיק, אלא שמא יזיק.

³⁵ מבואר בכמה מקומות בפוסקים. וכתב בסמ"ע סימן קנה סק"ג שמא לא יהיה לו לשלם, וגם אינם רוצים לירד עמו בדינא ודיינא, או לטרוח ולבנות, ושמא יהיו זמן בלא דירה ויצטרך הניזק למלטל עצמו מדירה לדירה.

³⁶ בגמרא הא אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא הוה אמר מודה ר' יוסי בגירי דיליה ומוכח מדברי הראשונים (בהא דמרחיקין כותל מכותל חבירו (בדף כב ע"א) בתוס' לסברת הר"ח והרא"ש הרא"ש, ומהר"י מיגש והרשב"א דגם גרמא דגיריה הוי בכלל גיריה לענין הרחקה, ובנ"י סיכסם הלכה זו וכתב, נמצא שהנזקין מתחלקים לג' דינים, לר' יוסי דהלכתא כוותיה בהני דהוו גיריה ממש חייב להרחיק ואם הזיק חייב לשלם, השני באלו שהם גרמא (דגיריה) חייב להרחיק אף על פי שאם הזיק פטור מלשלם, השלישי שמוותר לקרב כמו אילן ובור, וכ"ש שפטור מלשלם כשמוזיק בשרשיו דהא גרמא בנזקין פטור, ע"כ. ומדבריו משמע שיש סוג גרמא שאינו חייב להרחיק כשאינו בגדר גיריה, והיינו דומיא דבור ואילן שהשרשים באים לאחר מכן, ויש לעיין במ"ש הרמ"א סימן שפו סעיף ג שבכל גרמא בנזקין כופין אותו לסלק, וצריך לפרש דהיינו כשיש בו משום גיריה, או דאיירי שלא בנזקי שכנים, שמסברא נראה דלכו"ע ובכל אופן חייב המוזיק להרחיק, אמנם הרא"ש בתשובה (כלל קח סימן י, הביאו הרמ"א בסימן קנה סעיף כ), כתב סברות אחרות בהך דהרחקת נזיקין, שאף לר"י דאמר על הנזק להרחיק את עצמו היכא דלא הוי גירא דיליה, מודה היכא דנפיש הזיקא דשמעון, וגם תשמיש של שמעון קבוע ואי אפשר לו לסלק עצמו, וכתב, והמדקדק בפ' לא יחפור יראה דשיערו חכמים בכל דבר ודבר לפי מה שראוי להזיק, והיכא שידוע קצב וסכום עד היכן ראוי להזיק כתבו השיעורים. והיכא שאין ידוע כתבו בכדי שלא יזיק, כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, והקפידה תורה שלא יעשה אדם בתוך שלו דבר הגורם היזק לחבירו וכו', עיין שם. הרי שצירף הרא"ש סברות נוספות בדיני חיוב הרחקה, שאינם תלויים ממש בגירי ולא בגירי, ותלוי במציאות ההרחקות על מי נוח יותר להרחיק את עצמו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכל שיש דינא דמלכותא שעל המזיק להרחיק, אזלינן בתריה וחייב להרחיק³⁷.

ט. דני הוו דייקי שומשמי הוה ניידא אפדניה ... בגירי

דיליה

עוד התבאר שם ודרף יח שצריך³⁸ להרחיק כל דבר המניד את הכותל מחמת רעש, כגון ריחיים או מכונת אריגה, ואם אין שם כותל אין צריך.

לפיכך הכותש ריפות כלומר חטים הנכתשים במכתשת, וכיוצא בו בתוך שלו, ובעת שמכה מנדנד לחצר חבירו עד שינדנד כיסוי החבית המונח על פי החבית שבתצר³⁹, ויש אומרים⁴⁰ שאפילו אינו מנדנד כל כך אלא שהכותל לבדו מתנדנד מחמת ההכאה, הרי זה מזיק שמפסיד הכותל בחיצו וחייב להרחיק עד כדי שלא ינדנד או יבטל מלאכתו שמוקת,

ואם הזיק בעת הנדנוד חייב לשלם, שהרי הנזק בא מכחו ממש והוי כמזיק בידים, לפיכך אפילו נבנה החצר אחר שבא המזיק לכאן לא החזיק בקדמותו וצריך להרחיק נזקו ולא יזיק בידים⁴¹, והוא הדין אם אינו מזיק לחצר עצמו אלא שיש לבעל החצר חולי הראש שקול ההכאה מזיק לו, אין צריך לצאת מביתו אלא צריך המזיק להרחיק עצמו.

ובהגהמ"י פ"י משכנים הלכה ה הביא בשם הריצב"א דלא אמר ר' יוסי על הנזק להרחיק עצמו אלא בדברים שהם עיקר ישוב או דירה או תשמיש, שאין לו למזיק להניח ישובו או דירתו, ומביא גם בשם הירושלמי דמשמע כן, ובאבן האזל פ"י משכנים נראה שמשוה סברת הרא"ש עם סברת הריצב"א, ועיי"ש שהאריך בהלכה זו.

³⁷ בשו"ת בית יצחק חו"מ סימן עה

³⁸ שו"ע ורמ"א ונו"כ קנה ז טו

³⁹ שעת המחבר קנה טו

⁴⁰ רמ"א שם

⁴¹ ואף דכל הסומך בהיתר א"צ להרחיק אח"כ, כתב הגהות אשר"י [ב"ב פ"ב סי' כ"ו] הטעם, משום שיכול לסלק ההיזק בקל. והב"י [סעיף י"ד] כתב הטעם, דבקוטרא ובית הכסא, אותן שאין להם חוקה, אף הסומך בהיתר צריך להרחיק, והא דומה לקוטרא ובית הכסא, ע"ש. ועוד נראה, דהכא הרי הוא מזיק בידים אח"כ. נתיב"מ שם יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בזמננו⁴² אי אפשר למנוע משכנו להפעיל תנור הסקה או מזגן, שזה היום מתשמישי דירה, אבל יכול לתבוע שיקטין הרעש עד כמה שאפשר, וכל שהוא בגדר רעש מקובל אינו יכול למחות.

⁴² פתחי חושן שם הערה כה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

